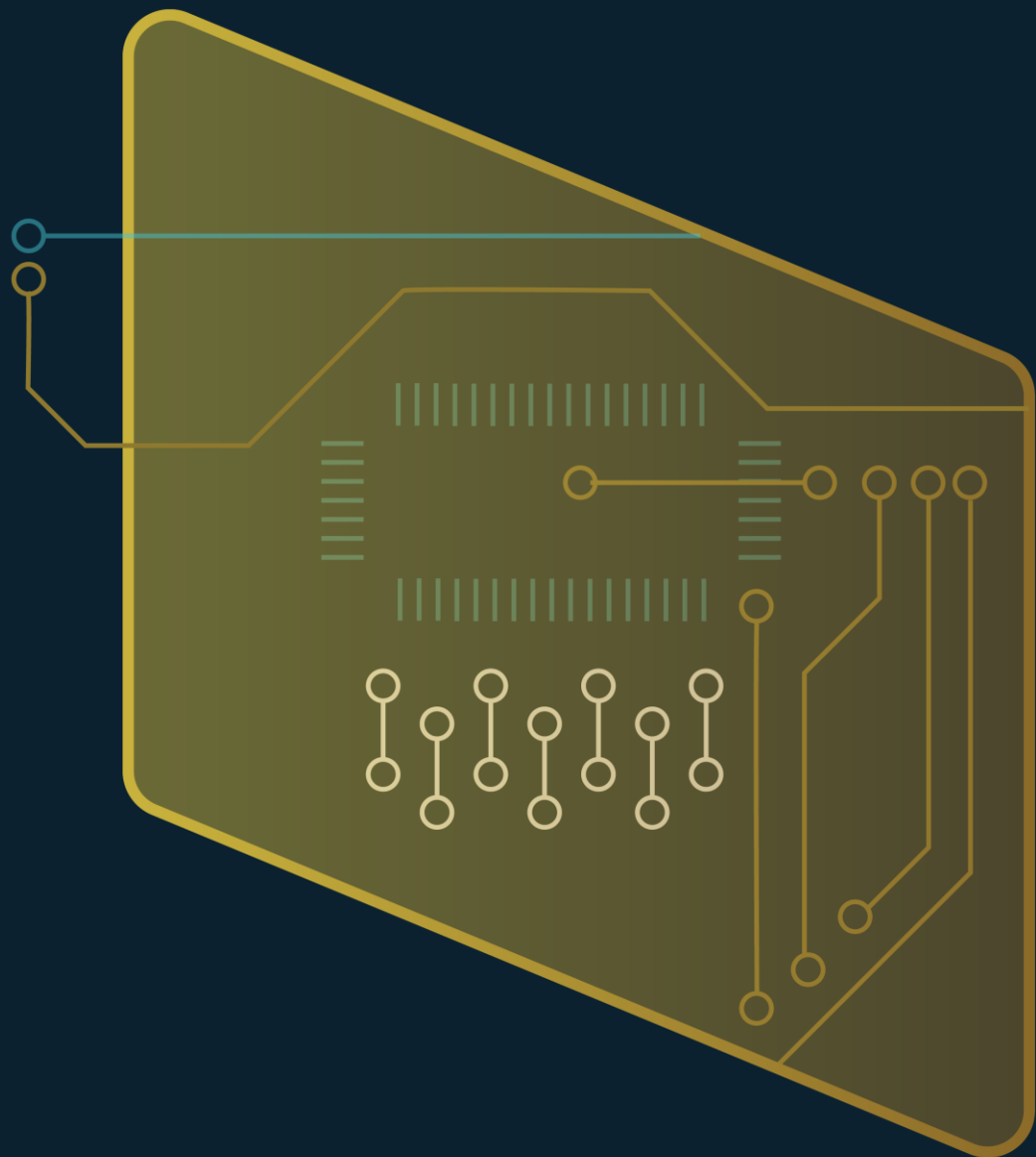

Ethiek en technologie

maar dan
praktisch

Steven Dorrestijn

“Wat willen we ons data laten zeggen?”

Enthousiasme over AI voor diagnostiek, maar nog veel vragen rondom implementatie

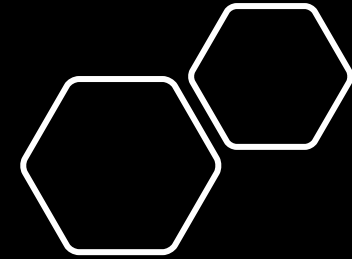
🕒 6 min. 🗨️ Innovatie

Deel dit artikel ↗️

Artificiële intelligentie (AI) wordt steeds vaker ingezet om oogaandoeningen als diabetische retinopathie op te sporen. De kwaliteit van de AI-screeningsresultaten is goed, maar er zijn nog veel uitdagingen rondom de implementatie. Een gesprek met een productmanager van Google Health, een oogarts en een lector ethiek en technologie.

Beeld: XF&M

A man in a dark blue shirt is sitting at a desk, smiling broadly and clapping his hands. In front of him is a silver laptop. The background is a bright, slightly blurred office or meeting room.

Organisatie

ChatGPT: bedreigingen en mogelijkheden

26 januari 2023 · Leestijd 2 Minuten

Lectoraat Ethiek & Technologie

ChatGPT maakt heel wat los. Iedereen heeft het erover. Op verzoek van Tubantia heeft Steven Dorrestijn, lector Ethiek & Technologie, onlangs voor het eerst ChatGPT uitgeprobeerd.

ETHISCH PARALLELTRAJECT VOOR INNOVATIES

TRAJECT

Techniek ontwikkeling

Maatschappelijke
vraag

Ethiek
in ontwerp

Maatschappelijke
inbedding

TOOLS

- Ethical readiness check
- Stakeholder-dialogoog
- Impact-anticipatie

- Design for impact

- Impact evaluatie
- Lessen geleerd

**Ethisch
Paralleltraject**

**Wijs met
techniek**

**Ethische
product
ontwikkeling**

- **Ethical Readiness Check**
- **Product Impact Tool**
- **Rollenspel (AI-school)**

- Ethische Stakeholder-dialog
- Tegeltje Wijs met techniek
- Waardenspel
- Debatwedstrijd
- Vijandige technologie, speurtocht

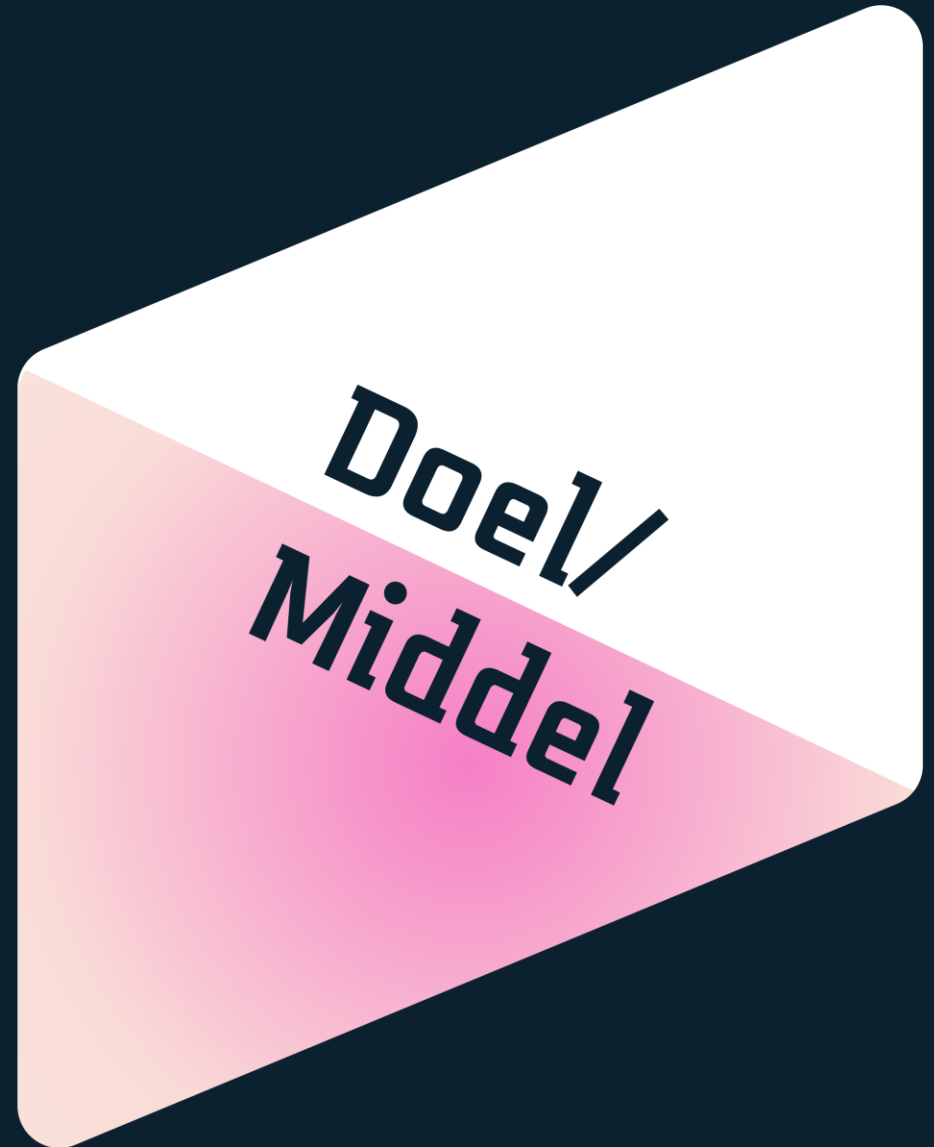

**TECH
YOUR
FUTURE**
Centre of Expertise TechniekOnderwijs

Wijs met techniek

Met praktische werkvormen ethisch reflecteren
over de impact van techniek

Ethical Readiness Check

Dient
het middel
een goed **doel**?

Is het
een goed
middel voor
het doel?

Dient het
middel
een goed
doel?

- Wat is het doel van de innovatie?
- Is het een goed doel,
of is het doel bedenkelijk of
omstreden?
- Is het doel eenduidig,
of zijn er conflicterende waarden?
- Zijn er heimelijke bijbedoelingen?

Is het een goed
middel voor
het doel?

- Werkt het middel
voor het doel?
- Is dit het beste alternatief?
- Leent het middel zich voor
misbruik of oneigenlijk
gebruik?
- Welke (on)bedoelde
(neven)effecten kunnen
optreden?

Product Impact Tool

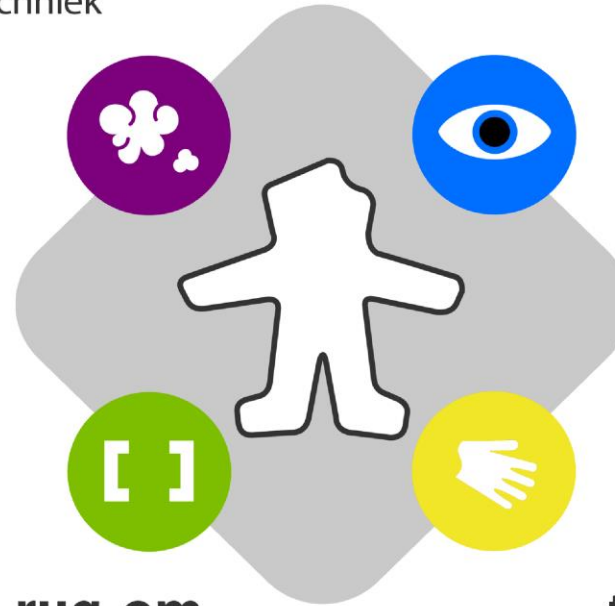
www.productimpacttool.org

boven-het-hoofd

utopische techniek
dystopische techniek
ambivalente techniek

voor-ogen

aanwijzing
overtuiging
imago

achter-de-rug-om

neveneffecten
randvoorwaarden
technisch determinisme

ter-handen

fysieke dwang
inlijving
onderbewuste prikkels

Werkvorm “Rollenspel”

- Een kwestie
- Rollen voorbereid
- Moderator
- Kom in je rol
- Spelen maar
- Uit je rol
- Napraten

Werkvorm “Rollenspel”

- De kwestie:

SaxiHan wordt eerste AI-school: Hoorzitting

Hogeschool SaxiHAN is in rep en roer. Heel het land volgt met spanning de rel die er is uitgebroken. In de krant van 1 april jongstleden stond een bericht met daarin het uitgelekte bericht dat SaxiHAN van plan is om de eerste "AI-school" te worden (Artificially Intelligent School, Kunstmatig Intelligente School). Het hele jaar al beheerst de doorbraak van generatieve AI (in chatbots en grafische programma's) wereldwijd het nieuws. De impact hiervan zal enorm zijn, daarvan is bijna iedereen overtuigd. Heel veel beroepen waarvoor hogescholen opleiden zullen veranderen; vele functies zullen helemaal verdwijnen.

Het bestuur van Hogeschool SaxiHAN meent dat er geen tijd te verliezen is en dat er resoluut gereageerd moet worden. Om relevant te blijven en om te overleven is de beste strategie om actief voorop te lopen in de revolutie van generatieve AI. Daarom gaat het roer om: SaxiHAN gaat vol inzetten op de toepassing van AI, waar het maar kan en zo snel mogelijk. Niemand wil toch achterhaald raken? Iedereen wil toch juist optimaal profiteren van de mogelijkheden van AI om betere mens te worden? "Beter leren van AI om beter mens te worden", dat is het doel van de nieuwe onderwijsfilosofie onder de titel "Machine Learning".

Het plan heeft aanhangers, maar roept ook heel veel weerstand op. Inmiddels hebben fanatieke tegenstanders zelfs de school platgelegd. Om de gemoederen tot bedaren te brengen heeft de Raad van Toezicht aan onafhankelijk bemiddelaar Johan de Rem gevraagd een hoorzitting te leiden.

CvB-lid digitalisering

Je bent zeer overtuigd van de noodzaak van het plan. Studenten moeten op de toekomst voorbereid worden; en die toekomst is AI. Je vertrouwt op de lector Transhumanisme. Ook al is er nog veel onbegrip en weerstand, uiteindelijk zal iedereen vinden dat dit inderdaad is wat van een hogeschool gevraagd wordt: studenten klaarstomen voor de wereld waarin in alle domeinen van het leven AI ons helpt informatie te verzamelen, documenten te schrijven, etc.

Voorzitter CvB

Je hebt ingestemd, maar in tweede instantie heb je veel twijfel. Hoe moet het met toetsing? Gaan er banen verloren? Je bent zelf helemaal niet technisch onderlegt. Je voelt je niet goed in staat te beoordelen wat hier gaande is. Is het echt zo dat wie niet meegaat de boot mist? Je herinnert je de iPad-school van 10 jaar geleden; die zijn geen succes geworden.

Marketing directeur

"Van krimp groei maken met AI!" Dat is jouw motto in deze kwestie. Door niet te aarzelen en vol op de ontwikkelingen in te springen kan SaxiHAN een *unique selling point* ontwikkelen. Hoewel in een krimpregio gelegen, kan de school zo hopelijk toch flink groeien. Ook daarom moet SaxiHAN beslist de eerste AI-school worden.

Lector "Transhumanisme"

Je bent de ideoloog achter het plan. Je bent pleitbezorger van het idee dat wij "betere mensen worden met AI". Het is een misvatting dat techniek een bedreiging voor de mens zou zijn. Techniek heeft juist altijd al de ontwikkeling van de mens als denkend wezen bevorderd. Denk aan de uitvinding van het schrift en de computer. AI is simpelweg een logische volgende stap. En die moeten we omarmen.

Directeur Close.AI

Je bent directeur van "Close-AI", een veelbelovend bedrijf uit de regio dat vooroploopt in de ontwikkeling van generatieve AI. Dat de Hogeschool om de hoek AI-school wil worden, betekent een fantastische mogelijkheid voor intensieve samenwerking. Je benadrukt de economische kansen. Je belooft dat jullie AI altijd de mens zal dienen, ook weet je nog niet hoe je dat kunt garanderen.

Student Jelle

Je vindt het heel goed dat de Hogeschool met de tijd mee gaat. Wat heb je eraan als je allerlei taaie kennis moet stampen, en saaie onderzoeksmethoden moet leren, die straks niemand meer gebruikt? De AI-school lijkt jou veel leuker, en ook veel makkelijker.

Boegbeeld minor "Erasmus"

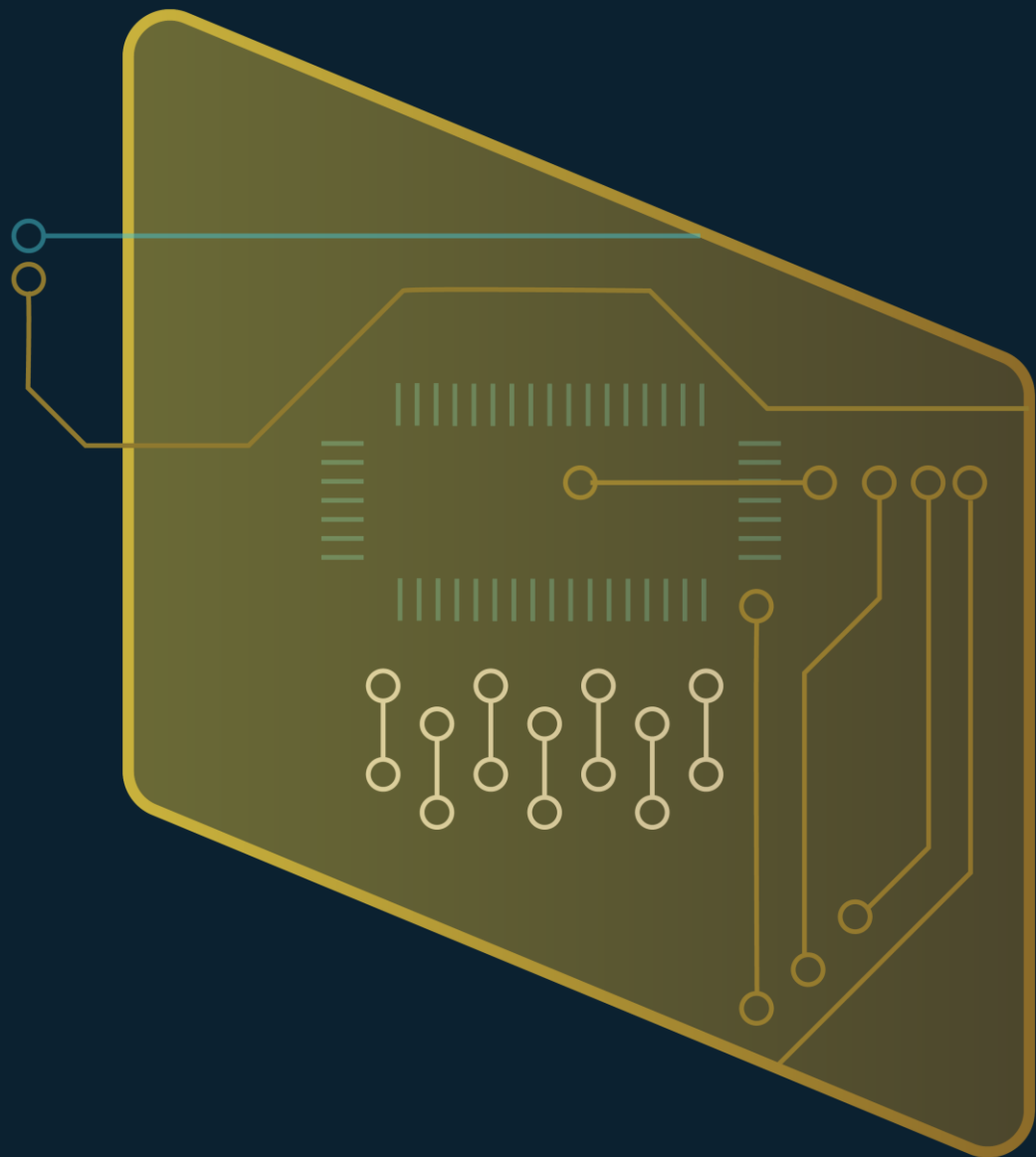
Je vind de AI-school een ramp. Volgens jou moet onderwijs richting geven bij de persoonlijke groei tot gelukkige mensen en goede burgers. Een onderzoekende houding, kritisch nadenken, creativiteit, dat vind jij belangrijke waarden. De dreiging van overal AI is dat mensen zelf niets meer leren; ze verleren het om zelf te denken.

Student Greta

Je gaat zeker overstappen naar een andere school. Je bent net terug van een bezinningsjaar. Je bent op zoek naar het terugvinden van harmonie tussen mensen onderling en met de natuur. Je hebt een "digitale detox" gedaan; je had een Fairphone, nu heb je helemaal geen smartphone meer. AI is volgens jou slecht voor mens en samenleving. En het energieverbruik betekent een ramp voor de planeet.

Kritische burger

Je bent zeer kritisch. Volgens jou bedreigt AI vele waarden en grondrechten. Hoe zit het met privacy? En copyright? En het verlies van banen? De algoritmes zijn niet te controleren; we worden steeds meer onzichtbaar bestuurd. De technologie gaat de mens overheersen. Je vindt het onverantwoord dat studenten aan zo'n experiment worden blootgesteld.

“Wat willen we ons data laten zeggen?”

Ethiek en technologie

maar dan
praktisch

<https://www.saxion.nl/ethiek>

Steven Dorrestijn

s.dorrestijn@saxion.nl